

Sygn. akt VI U 1849/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	Agnieszka Sieczkarz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 grudnia 2016 r. w S.

sprawy H. S. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o podleganie rolniczym ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania H. S. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 12 sierpnia 2016 roku znak: (...) -PT.402.623.2016

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 sierpnia 2016 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wskazując, że działa na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3a.1, 5a, 7 i 16, a także art. 8 ust. 1, 2 i 2a i art. 17 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec H. S. (1) w zakresie ubezpieczeń wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego i ubezpieczenia emerytalno – rentowego - poczynając od 14 lipca 2016 roku oraz ustanie obowiązku opłacania składek za tę osobę od tego dnia. W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że H. S. (1) ubezpieczeniu społecznemu rolników podlegał od 1 maja 2016 roku, a więc nie spełnił warunku nieprzerwanego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez okres co najmniej 3 lat przed wznowieniem prowadzenia działalności gospodarczej w dniu 14 lipca 2016 roku.

H. S. (1) odwołał się od powyższej decyzji, zarzucając organowi rentowemu podawanie nieprawdy. Podkreślił, że skoro na gruncie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej z 2 lipca 2004 roku można zawiesić prowadzenie działalności na okres od jednego miesiąca do dwóch lat, to nie jest możliwe aby podlegał przez trzy lata ubezpieczeniu rolniczemu przed wznowieniem prowadzenia takiej działalności. Zwrócił też uwagę, że we wcześniejszych latach były wydawane przez sąd korzystne dla niego wyroki.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. S. (1) od 15 grudnia 1997 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie krawiectwa.

Niesporne.

Ponadto od 15 października 1984 roku jest posiadaczem gospodarstwa rolnego, o powierzchni wynoszącej w roku 2016 - 3,34 ha przeliczeniowego. Od dnia 1 stycznia 1991 roku H. S. podlegał w związku z tym z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników. Objęcie go tym ubezpieczeniem przez rolniczy organ rentowy następowało przy tym wyłącznie w okresach, w których H. S. nie prowadził działalności gospodarczej i spełniał warunki określone w art. 7 i 16 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 277 z późn. zm.), tj. w okresach: od 1 stycznia 1991 roku do 31 sierpnia 1994 roku, od 1 stycznia 1995 roku do 30 września 2006 roku, od 20 grudnia 2006 roku do 31 marca 2007 roku, od 27 kwietnia 2007 roku do 30 czerwca 2007 roku, od 01 lutego 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku, od 1 sierpnia 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku, od 1 sierpnia 2009 roku do 14 października 2009 roku, od 23 grudnia 2009 roku do 21 marca 2010 roku, od 29 kwietnia 2010 roku do 23 maja 2010 roku, od 29 kwietnia 2010 roku do 23 maja 2010 roku, od 30 lipca 2010 roku do 19 października 2010 roku, od 28 grudnia 2010 roku do 31 stycznia 2011 roku, od 1 kwietnia 2011 roku do 31 maja 2011 roku, od 4 lipca 2011 roku do 10 października 2011 roku, od 28 grudnia 2011 roku do 28 maja 2012 roku, od 7 stycznia 2013 roku do 10 czerwca 2013 roku, od 05 lipca 2013 roku do 7 sierpnia 2013 roku.

Dowód: dokumenty w aktach KRUS dot. H. S..

Począwszy od końca 2004 roku pomiędzy Prezesem KRUS jako rolniczym organem rentowym a H. S. (1) powstał spór dotyczący podlegania przez H. S. rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu. Organ rentowy zaczął wówczas wydawać decyzje o wyłączeniu H. S. z tego ubezpieczenia, a H. S. – odwoływać się od nich do sądu. Niektóre z wydawanych przez sąd wyroków były przy tym dla ubezpieczonego korzystne, inne zaś – niekorzystne.

Niesporne, a nadto dowody: kopie wyroków – k. 25-27 akt sądowych; dokumenty w aktach Sądu Okręgowego w Szczecinie, sygn. akt VII U 1615/09.

Decyzją z 15 maja 2014 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) stwierdził, że H. S. (1) podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników i ma obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie, emerytalno-rentowe od dnia 1 maja 2014 roku. Decyzja ta została wydana po ustaleniu przez organ rentowy, że H. S. zawiesił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Następnie, decyzją z dnia 28 sierpnia 2014 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników ubezpieczonego H. S. (1) w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego i ubezpieczenia emerytalno-rentowego, poczynając od 22 sierpnia 2014 roku. Przyczyną wydania takiej decyzji było ustalenie przez organ rentowy, że H. S. wznowił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.

H. S. (1) odwołał się do sądu od obu tych decyzji. Wyrokiem z dnia 10 lutego 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. VII U 2176/14, Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił odwołania ubezpieczonego. Następnie, wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 418/15, Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację ubezpieczonego od powyższego wyroku.

Niesporne.

Po wydaniu powyższego wyroku przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie Prezes KRUS kilkakrotnie wydawał decyzje o objęciu H. S. rolniczym ubezpieczeniem społecznym (każdorazowo po powzięciu wiadomości, że ubezpieczony zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej) oraz o ustaniu podlegania przez H. S. takiemu ubezpieczeniu (każdorazowo po powzięciu wiadomości, że ubezpieczony wznowił prowadzenie działalności gospodarczej). H. S. każdorazowo odwoływał się od takiej decyzji do sądu. Część z tych spraw została rozpoznana nieprawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego w Szczecinie oddalającymi kolejne odwołania.

Niesporne (informacje znane sądowi z urzędu).

Po wydaniu przez Prezesa KRUS decyzji o wyłączeniu H. S. z rolniczego ubezpieczenia społecznego od 22 sierpnia 2014 roku w związku ze wznowieniem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, H. S. po raz pierwszy zawiesił prowadzenie tej działalności w dniu 22 grudnia 2014 roku.

Niesporne.

Po raz ostatni decyzję o podleganiu przez H. S. ubezpieczeniu społecznemu rolników Prezes KRUS wydał w dniu 22 czerwca 2016 roku, ustalając w niej, iż ubezpieczony podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczeń wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno-rentowego od 1 maja 2016 roku. Organ rentowy wydał tę decyzję po ustaleniu, że H. S. (1) złożył w dniu 29 kwietnia 2016 roku wniosek o zawieszenie prowadzonej przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 maja 2016 roku.

Dowód: decyzja z 22 czerwca 2016 r. – k. 9 akt KRUS dot. H. S..

W dniu 14 lipca 2016 roku H. S. (1) złożył w Urzędzie Miejskim w K. wniosek o wznowienie prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, z datą od 14 lipca 2016 roku.

Dowód: wniosek – k. 10-13 akt KRUS dot. H. S..

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie mogło zostać uwzględnione.

Przedmiotem sporu było w niniejszej sprawie wyłącznie zagadnienie prawne, tj. to czy w świetle obowiązujących przepisów H. S. (1) w okresie od 14 lipca 2016 roku mógł nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników. Stan faktyczny sprawy był natomiast niesporny – nie budziło niczyjej wątpliwości to, że H. S. od szeregu lat jest posiadaczem gospodarstwa rolnego, ani to, że w połowie grudnia 1997 roku (podlegając ubezpieczeniu społecznemu rolników przez okres dłuższy niż trzy lata) rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, którą – z przerwami – prowadzi nadal.

Faktem, który miał najbardziej istotne znaczenie w niniejszej sprawie było jednak to, że wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 418/15, Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację H. S. od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 10 lutego 2015 r. (wydanego w sprawie o sygn. akt VII U 2176/14). Tym zaś wyrokiem oddalono odwołanie H. S. (1) m.in. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 28 sierpnia 2014 roku stwierdzającej ustanie ubezpieczenia społecznego rolników ubezpieczonego H. S. (1) w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego i ubezpieczenia emerytalno – rentowego, poczynając od dnia 22 sierpnia 2014 roku. W praktyce oznacza to, że tego dnia Sąd Apelacyjny przesądził, że od 22 sierpnia 2014 roku H. S. przestał podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, uznając tym samym, że prawidłowe było stanowisko rolniczego organu rentowego, iż H. S. nie może być objęty tym ubezpieczeniem w okresie, w którym faktycznie prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą (nie jest ona zawieszona). Co najmniej więc od tego dnia H. S. przestał podlegać nieprzerwanie rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu, bowiem najpierw decyzja Prezesa KRUS, a następnie uznający ją za prawidłową wyrok sądu przerwały podleganie tym ubezpieczeniom.

W tym miejscu konieczne wydaje się przypomnienie, że zgodnie z treścią przepisu art. 365 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Oznacza to, że zarówno sąd orzekający w niniejszej sprawie, jak i Prezes KRUS oraz H. S. (1) są związani treścią przywołanego wyżej prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 4 lutego 2016 roku. Wszystkie te podmioty, w tym także H. S. (1), niezależnie od tego czy się z tym zgadzają, czy też nie, muszą przyjmować, że stan prawny jest taki,

jak ustalił to Sąd Apelacyjny, tj. że od 22 sierpnia 2014 roku w podleganiu przez H. S. ubezpieczeniu społecznemu rolników zaistniała przerwa.

W tym miejscu trzeba więc wreszcie odnieść się do mającego najważniejsze znaczenie w niniejszym postępowaniu przepisu art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w myśl którego rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy **nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata**, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie szereg dodatkowych, wymienionych w dalszej części tego przepisu warunków. Zgodnie przy tym z ustępem drugim przywołanego artykułu 5, za rozpoczęcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej uznaje się także:

- 1) wznowienie wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej, której prowadzenie okresowo zawieszono,
- 2) zmianę rodzaju lub przedmiotu wykonywanej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności ((...)).

W powyższej sytuacji, w świetle takiego unormowania tej kwestii przez ustawodawcę, skoro H. S. (1) prowadzi od roku 1997 jedną działalność gospodarczą, której prowadzenie jednak okresowo zawiesza a następnie wznowia, a od 22 sierpnia 2014 roku (co ustalono i szczegółowo opisano wyżej) w podleganiu przezeń ubezpieczeniu społecznemu rolników nastąpiła przerwa trwająca aż do 22 grudnia 2014 roku, niemożliwe było uznanie, że w roku 2016 H. S. podlegał ubezpieczeniom rolniczym przez co najmniej 3 lata. Niemożliwym było więc w tej sytuacji także przyjęcie, że powinien on nadal podlegać rolniczym (a nie ZUS-owskiemu) ubezpieczeniom społecznym, mimo że równocześnie prowadzi on pozarolniczą działalność gospodarczą (usługi krawieckie).

Powyższe jest konsekwencją przyjęcia przez polskiego ustawodawcę założenia, że równocześnie można podlegać tylko jednemu systemowi ubezpieczeń społecznych, przy czym ubezpieczeniem podstawowym i „najsilniejszym”, niejako „wypierającym” pozostałe tytuły podlegania ubezpieczeniom społecznym jest ubezpieczenie w ZUS. Powyższe wynika wprost z treści przepisu art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 z późn. zm.), stanowiącego że ubezpieczenie społeczne rolników, jeżeli nie podlegają oni obowiązkowi ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy, regulują odrębne przepisy. Z przepisu tego wynika więc jasno, że sam fakt bycia rolnikiem nie zwalnia takiej osoby z podlegania ubezpieczeniom społecznym w ZUS, o ile spełnione są ku temu warunki. Jedną z zaś z sytuacji, w których zawsze podlega się takiemu ZUS-owskiemu ubezpieczeniu jest prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej (art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Regulacja o jakiej mowa w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi więc w takiej sytuacji wyjątek; wyjątki zaś zawsze muszą być interpretowane ściśle. Co do zasady więc każdy rolnik (czyli osoba, która już podlega ubezpieczeniu w KRUS), który rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, przestaje podlegać „słabszemu” ubezpieczeniu rolniczemu a zaczyna podlegać „silniejszemu” ubezpieczeniu w ZUS. Jedyny wyjątek stanowią zaś osoby, które spełnią łącznie szereg warunków, szczegółowo wymienionych w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Jednym z tych warunków jest przy tym to, aby dana osoba (rolnik) w momencie czy to rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej w ogóle (rozpoczęcia nowej, wcześniej nie prowadzonej, działalności), czy to wznowienia prowadzenia takiej działalności po okresie jej zawieszenia, gdyż obie te sytuacje są traktowane identycznie, podlegała wcześniej nieprzerwanie przez co najmniej trzy lata rolniczym ubezpieczeniom społecznym.

Tymczasem, jak już starano się wyjaśnić wyżej, w przypadku H. S. (1), który w dniu 14 lipca 2016 roku wznowił prowadzenie wcześniej zawieszony działalności gospodarczej, nie można w żaden sposób mówić o nieprzerwanym podleganiu przez niego ubezpieczeniu rolniczemu przez okres trzech lat wstecz od tej daty. Aby – mimo wznowienia prowadzenia działalności gospodarczej – nie podlegać ubezpieczeniom w ZUS, H. S. (1) musiałby bowiem w okresie od 14 lipca 2013 roku do 13 lipca 2016 roku podlegać cały czas i bez żadnej przerwy tylko ubezpieczeniu społecznemu rolników. To zaś nie miało miejsca, skoro decyzją Prezesa KRUS z 28 sierpnia 2014 roku, potwierdzoną

następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 4 lutego 2016 roku, został wyłączony z rolniczych ubezpieczeń społecznych od 22 sierpnia 2014 roku i nie podlegał im aż do 22 grudnia 2014 roku.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalono odwołanie jako bezzasadne.

Na zakończenie należy podkreślić, iż H. S. (1) wielokrotnie odwoływał się już od wydawanych przez Prezesa KRUS decyzji wyłączających go - w identycznej jak niniejsza sytuacji - z rolniczych ubezpieczeń społecznych, i wielokrotnie sądy wydawały w takiej sytuacji identyczne wyroki jak ten, który został wydany w niniejszej sprawie. Zazwyczaj było też w takich sprawach sporządzane, a potem doręczane H. S. pisemne uzasadnienie takiego wyroku, w którym sąd próbował – w sposób bardziej lub mniej dla przeciętnego człowieka zrozumiały – wyjaśnić przyczyny wydania takiego a nie innego rozstrzygnięcia. Nie inaczej jest w niniejszej sprawie. Wydaje się więc celowym zaapelowanie w tym miejscu do H. S., by podjął próbę zrozumienia przyczyn, dla których jego odwołania nie mogą przynieść zamierzonego przez niego skutku. Prawdą jest przy tym – co podnosił ubezpieczony - że nie jest obecnie możliwe aby H. S. mógł jednocześnie dalej bez przerw (lub z przerwami spowodowanymi zawieszeniem prowadzenia) prowadzić cały czas tę samą działalność gospodarczą i podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników. Istotnie bowiem maksymalny czas, na jaki może on zawiesić prowadzenie działalności gospodarczej to dwa lata. Ani sądy, ani Prezes KRUS nie mogą jednak zmienić treści przepisów wprowadzonych do polskiego porządku prawnego przez ustawodawcę (tj. posłów i senatorów), choćby przepisy te wydawały się osobom, których te regulacje dotyczą, nielogiczne i niesprawiedliwe. H. S. (1) pozostaje więc w takiej sytuacji tylko albo pogodzić się z tym, że będzie na przemian podlegał ubezpieczeniom w ZUS i w KRUS, albo też zakończyć prowadzenie działalności gospodarczej i po trzech latach nieprzerwanego podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu ponownie rozpocząć jej prowadzenie, sprawdzając przy tym czy spełnia wszystkie inne warunki o jakich mowa w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.